

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, 1 września 2006 r.

V kadencja
Prezes Rady Ministrów
DPS – 140 – 76 (4)/06

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję **stanowisko Rady Ministrów** w sprawie poselskiego projektu ustawy

- **o zmianie ustawy o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 – 2006** (druk nr 618).

Jednocześnie informuję, że do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych upoważniony został Minister Pracy i Polityki Społecznej.

(-) Jarosław Kaczyński

STANOWISKO RZĄDU

wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 – 2006 (Druk nr 618)

Rada Ministrów wnosi do Wysokiej Izby o odrzucenie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 - 2006 (Druk nr 618)

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 – 2006 (Druk nr 618) zawiera w art.1 propozycję zmiany przepisów art. 51 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 – 2006 (Dz.U. Nr 210, poz.2037 z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z projektem ustawy były pracownik zlikwidowanej kopalni Dolnośląskiego Zagłębia Węgla Kamiennego, którego prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy górniczej lub chorobą zawodową powstałą w związku z wykonywaniem pracy górniczej ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy i który nie spełnia warunków do górniczej emerytury w myśl przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004r. Nr 39, poz.353 z późniejszymi zmianami) nabędzie prawo do emerytury górniczej, jeżeli udowodnił okres pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową łącznie przez 15 lat, w tym posiadał 5 lat pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Projekt ustawy w art.2 określa, iż ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy dotyczy stworzenia preferencyjnych możliwości uzyskania uprawnień do emerytury górniczej dla tych byłych pracowników zlikwidowanych kopalń wymienionego Zagłębia, którym prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem

przy pracy górniczej lub chorobą zawodową powstałą w związku z wykonywaniem pracy górniczej ustalo z powodu ustapienia niezdolności do pracy i którzy nie spełniają warunków do emerytury górniczej w myśl przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Stworzenie preferencyjnych uprawnień dotyczy byłych pracowników zlikwidowanych kopalni wskazanego Zagłębia, którzy w świetle obowiązujących przepisów art.51 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 – 2006 nie udowodnili 20 lat okresu pracy górniczej wykonywanej pod ziemią oraz pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową, w tym nie posiadają 10 lat pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Legitymują się oni bowiem dużo niższym okresem pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Jak wynika z informacji otrzymanych od Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, sprawa ta dotyczy osób zróżnicowanych pod względem wiekowym oraz długości pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy z powodu choroby zawodowej, z tym iż z tej grupy 5 osób nigdy nie pobierało renty z tytułu choroby zawodowej.

Wobec restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego i podnoszonej sprawy trudnej sytuacji życiowej byłych pracowników zlikwidowanych kopalni Dolnośląskiego Zagłębia Węgla Kamiennego już dwukrotnie dokonano odstępstw od zasad przechodzenia na emeryturę górniczą bez względu na wiek.

W ustawie z dnia 28 listopada 2003r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006 wprowadzone zostały przepisy dotyczące preferencyjnego w stosunku do pozostałych górników przechodzenia na emeryturę górniczą wyłącznie dla tych byłych pracowników zlikwidowanych kopalni Dolnośląskiego Zagłębia Węgla Kamiennego, u których ustalo prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy górniczej lub chorobą zawodową powstałą w związku z wykonaniem pracy górniczej. Te preferencyjne zasady miały zastosowanie do wniosków o emeryturę złożonych do dnia 30 czerwca 2004r.

W 2005r. ponownie została podniesiona sprawa trudnej sytuacji byłych pracowników zlikwidowanych kopalni Dolnośląskiego Zagłębia Węgla Kamiennego.

Przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005r. o zmianie ustawy o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006 (Dz.U. Nr 150, poz. 1250) przyjęto kolejny precedens przy przyznawaniu uprawnień do emerytur górniczych dla byłych pracowników zlikwidowanych kopalni wskazanego Zagłębia, którzy w dniu 30 czerwca 2004r. nie spełniali warunków do

tej preferencyjnej emerytury bowiem mieli staż pracy górniczej niższy niż 15 lat lub pobierali rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Przyjęte regulacje spowodowały, iż uprawnienia do górniczej emerytury dla byłych pracowników zlikwidowanych kopalni Dolnośląskiego Zagłębia Węgla Kamiennego przysługują w przypadku legitymowania się w wymaganym 20 - letnim okresie jedynie 10-letnim okresem pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz 10 –letnim okresem pobierania renty, bez względu na wiek. Przejście na tych preferencyjnych zasadach stosowane jest do wniosków o te emerytury złożonych do dnia 31 grudnia 2006r.

W związku z tym uprawnienia do emerytur górniczych dla tych osób są odmienne od uprawnień do emerytury górniczej dla osób spoza Dolnośląskiego Zagłębia Węgla Kamiennego, gdzie uprawnienia zostały uzależnione od osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego 50 lub 55 lat życia i legitymowania się łącznym 25 – letnim stażem pracy górniczej, równorzędnej z pracą górniczą i zaliczalnej do pracy górniczej, w tym odpowiednio co najmniej 15 – letnim i 5 –letnim okresem pracy górniczej, a w przypadku emerytury górniczej bez względu na wiek i zajmowane stanowisko co najmniej 25 – letnim okresem pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Poselski projekt ustawy o zmianie przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006 (Druk nr 618) zakłada trzecią już zmianę przepisów art.51 ust.1 pkt.1 polegającą na kolejnym zmniejszeniu okresu pracy górniczej upoważniającej do emerytury bez względu na wiek do 5 lat - a łącznie z okresem pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy – 15 lat stażu emerytalnego.

Zmiana ta nie znajduje uzasadnienia z uwagi na kolejne skrócenie okresu wymaganej pracy górniczej wymaganego do przyznania tej preferencyjnej emerytury wobec emerytury górniczej przysługującej ubezpieczonemu po osiągnięciu wymaganego wieku emerytalnego wynoszącego odpowiednio 55 lub 50 lat i legitymowania się długotrwałym okresem pracy tj. 25-letnim okresem pracy górniczej, pracy równorzędnej z pracą górniczą i okresami zaliczalnymi do pracy górniczej, w tym odpowiednio 5 lub 15 latami pracy górniczej jak również z uwagi na uprawnienia do emerytury górniczej bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, uzależnionej od długotrwałego 25-letniego okresu pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, z uwzględnieniem określonych okresów

niezdolności, oraz w wymiarze do 5 lat okresu urlopu górniczego oraz do 3 lat okresu świadczenia górniczego.

Jest to propozycja o charakterze precedensowym bowiem uprawnia do występowania o emerytury osoby legitymujące się jeszcze krótszym okresem pracy górniczej oraz jeszcze krótszym okresem przebywania na rencie z tytułu niezdolności do pracy z tytułu choroby zawodowej, do której to renty prawo ustało.

Jest to również precedens uzasadniający analogiczne roszczenia dla innych grup zawodowych, co może doprowadzić do destabilizacji finansowej systemu.

Emerytura jest świadczeniem kierowanym do ubezpieczonych, którzy z racji ukończonego określonego wieku, starości zaprzestają aktywności zawodowej. Funkcją emerytury jest zapewnienie dochodów osobom w podeszłym wieku, które właśnie z racji osiągniętego wieku i pozostawania przez co najmniej wymagany okres w ubezpieczeniu społecznym zaprzestają aktywności zawodowej. Emerytura nie jest formą rekompensaty z tytułu utraconych uprawnień do renty jak również nie jest formą rekompensaty z tytułu utraty pracy bądź trudności z jej znalezieniem.

Jest ona świadczeniem o charakterze ubezpieczeniowym, gdzie jak wynika z danych statystycznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za 2004r., przeciętny staż pracy w przypadku emerytur górniczych wynosił 31,2 lat. A średni staż pracy osób, którym przyznano emerytury z systemu powszechnego w 2005r. wynosił 34,3 lata., z tym iż w przypadku kobiet wynosił on 33,4 lat, a w przypadku mężczyzn 36,4 lat.

Przyznawanie preferencyjnych uprawnień emerytalnych może przynieść skutki społeczne w postaci niezadowolenia innych grup społecznych, grup będących w trudnej sytuacji oczekujących na podobne traktowanie, co w konsekwencji prowadzi do destabilizacji systemu emerytalnego oraz wysuwania kolejnych roszczeń dotyczących preferencyjnych uprawnień emerytalnych.

W całym kraju, a nie tylko w Dolnośląskim Zagłębiu Węgla Kamiennego, żyje wiele milionów osób żyjących w warunkach zagrożenia ekonomicznego. Jeżeli chodzi o trudną sytuację byłych pracowników zlikwidowanych kopalni Dolnośląskiego Zagłębia Węgla Kamiennego, to rozwiązania sytuacji tych osób oraz ich rodzin należy oczekiwać nie na drodze kolejnej preferencyjnej zmiany uprawnień do emerytury, ale na drodze aktywizacji zawodowej, poprzez tworzenie w miejscu zamieszkania tych osób nowych miejsc

zatrudnienia nie w górnictwie, a przede wszystkim w innych sektorach gospodarki oraz udzielanie pomocy społecznej.

Poselski projekt nie jest do zaakceptowania ponieważ sprzeczny jest z zasadami przyjętymi w zreformowanym systemie ubezpieczeń społecznych

Nie uwzględnia faktu, iż stopa procentowa składki emerytalnej jest jednakowa dla wszystkich ubezpieczonych, niezależnie od zagrożeń wynikających z warunków wykonywanej pracy oraz możliwości nabywania prawa do emerytury w obniżonym wieku lub bez względu na wiek. Preferencyjne uprawnienia emerytalne przysługujące danej grupie ubezpieczonych nie mają odzwierciedlenia ani w wysokości składki emerytalnej opłacanej na ubezpieczenie emerytalne ani w długości okresu opłacania tej składki.

Wprowadzanie regulacji dotyczących przyznawania uprawnień emerytalnych na preferencyjnych zasadach dla poszczególnych grup ubezpieczonych, czy też rozszerzanie obowiązujących regulacji prowadzi w konsekwencji do obniżenia poziomu świadczeń bądź zmniejszenia środków na wynagrodzenia poprzez podnoszenie składek na ubezpieczenie społeczne dla grupy pracującej, wypracowującej całość środków na wynagrodzenia jak również świadczenia emerytalno - rentowe.

Może też prowadzić do ograniczenia uprawnień dla innych grup ubezpieczonych jak też do większego udziału podatków w dotacji do całego systemu emerytalno – rentowego.

Wobec powyższego mając na uwadze mogącą nastąpić eskalację żądań różnych grup społecznych w zakresie uprawnień emerytalnych pomocy byłym pracownikom zlikwidowanych kopalni Dolnośląskiego Zagłębia Węgla Kamiennego należy udzielić w ramach obowiązujących rozwiązań z zakresu aktywizacji zawodowej i pomocy społecznej.

Z uwagi na przedstawione powyżej powody Rada Ministrów wnosi o odrzucenie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006 (Druk nr 618)